

Magy

KARSZT-ÉS BARLANGKUTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ

BUDAPEST
1962.
JANUÁR - FEBRUÁR

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, VI. Gorkij fasor 46-48.

A kiadvány sokszorosítását a Nehézipari Minisztérium Igazgatási Főosztályának Tájékoztatói Osztálya 1039/19/1961 sz. alatt engedélyezte.

Szerkesztő: BARÁTOSI JÓZSEF

Felelős kiadó: Dr. HEGEDŰS GYULA

Lektorok: Dr. Dénes György és Kárpátné Radó Denise

Készült a NIM Házinyomdájában. 950 példányban.

KÉZIRAT GYANÁNT

1962. ÉVI JANUÁR 21-ÉN VASARNAP DELELOTT TARTOTTA AZ MKBT ÉVI RENDES TISZTJUTÓ KÖZGYŰLÉSÉT.

A közgyűlést a Nehézipari Minisztérium disztermében tartotta a Társulat. Közgyűlésünkre érkező tagjainkat felkészülve várta a rendezőség, részben elmaradt tagdíjak rendezését illetően, részben az ÉVKÖNYV és a KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ kiadványainkkal; sőt még jelvények rendelkezésre bocsátásával is. Négy vitrint töltött meg az itt bemutatott külföldi kiadvány csereanyagunk, amit a III. Nemzetközi Barlangtani Kongresszuson kint járt elnökségi tagjaink szereztek a Társulatnak. Megemlítjük, hogy büfé és feketekávé is várta a tagokat, ezzel kielégítve a múlt évi ilyen irányú kívánságokat.

A közgyűlést dr. Dudich Endre egyetemi tanár, Társulatunk elnöke nyitotta meg. Elnöki megnyitójában nemcsak a leköszönő vezetőség nevében bucsuzott a Társulattól, hanem magas színvonalú tudományos előadásában ismertette a barlangok élővilágának általa olyan jól ismert jellegzetességeit. (Előadását egy későbbi számunkban teljes egészében közölni kívánjuk.) Előadásával egyben bucsuzott Társulatunk elnöki tisztétől is, mert felkérésünk ellérére sem kívánta azt újból elvállalni, de továbbra is megmaradt tudományos munkásságunk irányítójaként valamennyi szakbizottságunkat összefogó Bizottsági Elnökünknek.

Előadása után dr. Dénes György titkárunk emlékezett meg az elmúlt évben elhunyt tagtársainkról, Margitics Jánosról és Szabó Átiláról. A nekrológ elhangzása után Barátosi József ügyvezető társelnök számolt be a Társulat tagságának az 1961. év munkájáról, eredményeiről. (A beszámolót teljes egészében külön közöljük.) Beszámolójában jegyzőkönyvi köszönetre tett javaslatot azok részére, akik az év folyamán segítették Társulatunkat. (Javaslatát a közgyűlés elfogadta.) Az ügyvezető társelnök beszámolója után Szilvássy Gyula gazdasági titkár ismertette az 1961. évben teljesített pénzgazdálkodást és javaslatot tett az 1962. évi költségvetésre. Utána a számvizsgáló bizottság elnöke ismertette munkájuk eredményét és a felmentés megadását javasolta. A közgyűlés a költségvetés vitájában a táborozási segély és a központi műszaki beszerzések összegét azzal fogadta el, hogy a kettő együttes összegében nem változhat, de azon belül a kívánság és a szükséghez mérten eltolódást szenvedhet. Ezután a felmentést a lelépő tisztikar megkapta.

Balázs Dénes titkár ismertette dr. Bogsch László és dr. Papp Ferenc egyetemi tanárok, tagtársaink javaslatát emlékérmék és emléklapok alapítására. Herman Ottó, Kadic Ottokár és Vass Imre emlékérmék és emléklapok alapítását a közgyűlés elfogadta (a javaslatot teljes terjedelmében később külön ismertetjük) és azokat első alkalommal dr. Dudich Endrének (Herman Ottó emlékérmét), dr. Jakucs Lászlónak (Kadic Ottokár emlékérmét) és dr. Kessler Hubertnek (Vass Imre emlékérmét) ítélte oda. Az emléklapokat pedig a következő csoportoknak ítélte első alkalommal: Herman Ottó emléklapot kapott a Kinizsi Barlangkutatócsoport, Vass Imre emléklapot kapott a Vörös Meteor és a Miskolci Barlangkutatócsoport, Kadic Ottokár emléklapot kapott a Műszaki Egyetem barlangkutató csoportja.

A volt vezetőség felmentésének megtörténte óta elnöklő dr. Láng Sándor (elnökség tagjai: dr. Hegedűs Gyula és Benedek Endre) ezután felkérte a közgyűlést a jelölőbizottságelfogadására, majd annak elnöke dr. Papp Ferenc felolvasta a hivatalos javaslatot az új tisztikar megválasztására. A választás lefolyása után dr. Jaskó Sándor elnöklétével a szavazatszedő bizottság a következő eredményt közölte:

A MKBT. 1962. ÉVI TISZTSÉGVISELŐI:

Vezetőség:

Elnök:

Dr. Bogsch László

Társelnökök: Barátosi József (ügyv. társeln.)

Orbály Sándor

Janrik Károly (NIM részéről)

dr. Kessler Hubert

dr. Bertalan Károly

dr. Jakucs László

Juhász András

dr. Kretzói Miklós

dr. Láng Sándor
dr. Szabó Pál Zoltán
dr. Papp Ferenc
Venkovits István

Titkárok:

Balázs Dénes
dr. Dénes György
dr. Leél-Óssy Sándor
Szilvássy Gyula

Választmány:

Tagok:

Benedek Endre
dr. Gráf Andrásné
dr. Hegedüs Gyula
dr. Jaskó Sándor
Kárpátiné Radó D.
Magyari Gábor
dr. Markó László
Maucha László
Petrovics Károlyné
Révész Lajos

Póttagok:

Csekő Árpád
Ferenczi Tibor
Hazslinszky Tamás
Holly István
Kincses Julia
Winkler Mária

SZÁM VIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG:

Elnök:

dr. Szathmáry Sándor

Tagok:

Holló Elemér
Solyvár Judit

Tanácsadó testület:

Elnökök:

Naracska Imre
dr. Vadász Elemér

Tagok:

Ajtai Zoltán
Benkő Ferenc
Bics Lajos
dr. Bulla Béla
Dancza János
dr. Dombai Tibor
dr. Ferencz Károly
Fülöp József
dr. Gebhardt Antal
Hávrán István
dr. Horusitzky Ferenc
dr. Kassai Ferenc
Kenyeres Lajos
dr. Kertai György
dr. Koch Sándor
dr. Meisel János
dr. Mosonyi Emil
Lévai István
dr. Pávai Vajna Ferenc
dr. Reischl Antal
dr. Szádeczky-Kardoss Elemér
dr. Schmidt E. Róbert
dr. Tasnádi-Kubacska András
dr. Udvarhelyi Károly
dr. Vendl Aladár
Vigh Ferenc
dr. Vitális Sándor

Szakkbizottságok:

Összefogó elnök:
Ásvány-közzetani Szakkbizottság elnöke:
Biológiai Szakkbizottság elnöke:
Dokumentációs Szakkbizottság elnöke:
Geofizikai Szakkbizottság elnöke:
Idegenforgalmi Bizottság elnöke:
Ifjúsági Bizottság elnöke:
Karszthidrológiai Szakkbizottság elnöke:
Karsztmorfológiai Szakkbizottság elnöke:
Kiadványok Bizottság elnöke:
Múzeum Bizottság elnöke:
Műszaki Bizottság elnöke:
Nemzetközi Kapcsolatok Bizottság elnöke:
Oktatási és Propaganda Bizottság elnöke:
Őslénytani Szakkbizottság elnöke:
Ősrégészeti Szakkbizottság elnöke:
Szelecfotográfiai Szakkbizottság elnöke:
Szeleokartográfiai Szakkbizottság elnöke:

dr. Dudich Endre
Mándy Tamás
dr. Licsa Imre
dr. Bertalan Károly
Stomfai Róbert
dr. Szathmáry Sándor
Fathó Norbert
Venkovits István
dr. Leél-Óssy Sándor
Balázs Dénes
dr. Papp Ferenc
Jamrik Károly
Heinrich József
Barátosi József
Jánossy Dénes
dr. Vértes László
Markó István
Tóth József

A szavazatok számlálásának hosszúra elnyúló munkája alatt dr. Jakucs László, dr. Kessler Hubert és Barátosi József társelnökök színes diakepeiben gyönyörködtek a türelmellenül várakozó tagtársak. A szavazás eredményének bejelentése után az új tisztikar nevében dr. Bogsch László egyetemi tanár, a Társulat új elnöke köszönte meg a választottakba helyezett bizalmat és ígérte, hogy a tagsággal szorosan együtt dolgozva szeretné az új vezetőséget vezetni és a vezetőséggel együtt Társulatunkat tovább fejleszteni.

AZ MKBT 1962. JANUÁR 21-ÉN MEGTARTOTT 1961. ÉVI KÖZGYŰLÉSÉN ELHANGZOTT ÜGYVEZETŐ - TÁRSELNÖKI BESZÁMOLÓ. (TARTOTTA: BARÁTOSI JÓZSEF)

Tisztelt Közgyűlés!

Kedves Vendégeink, kedves Tagtársaink!

Harmadszor állck a Közgyűlés kitüntető bizalmából a Közgyűlés előtt azzal a feladattal, hogy az MKBT egy évi munkájáról számot adjak. Engedjék meg, hogy a mai beszámolómat ne sablonosan kezdjem meg, hanem a Belügyminisztérium Légoltalmi Országos Törzsparancsnoksága által 1961-ben kiadott „Általános Légoltalmi Ismeretek” c. könyvéből, annak 108. oldaláról idézzem a következőket: „Barlangóvóhelyeknek nevezzük mindazokat a természetes.... üregeket... (majd később)... Ha a barlangok kőzetei repedtek, szakértő mérnökkel meg kell vizsgáltatni... (még tovább).... Különös gondot igényel a barlangok viztelenítése...”

Igen! A barlangok sokszor nyújtottak már menedéket az emberiségnek, védtek minket, amikor még gyengék és tudatlanok voltunk magunkat megvédeni a környező természetes ellenségeinkkel szemben. Az atomháború, a „korszerűnek” mondott új fegyverek elől újból a barlangok mélyére kellene menekülnünk, ha egyszer nem tudnánk megvédeni az emberiség részére a békét. Ehelyett a kép helyett nekem sokkal tetszetősebb volt az 1961. évi utolsó TV-híradó utolsó jelente, amikor kicsit korábban, de boldogan és békés önfeláldozással koccintottak barlangjuk mélyén a Kinizsi barlangkutatócsoport tagjai a békés és eredményekben gazdag ujesztendőre, amit őszinte szívvel kívánok én is mindannyiunk nevében mindenkinek. A TV-ban látva bizony én is koccintottam Palánkai Jánosékkal 1962-re, annak békéjére, mert csak a békében tudjuk hazánkra nézve hasznos, és nekünk annyira tetsző barlangkutató munkánkat tovább fejleszteni.

Ha pedig a fejlődés szava így elénk került, nézzük meg a mi Társulatunk munkáját fejlődésében, néhány számadaton keresztül talán az indulástól mostanáig. Mindig 1959 - 1960 - 1961. évek sorrendjében a következő számok mutatják Társulatunk egyenletes fejlődését:

Kerekitve:	1959.	1960.	1961.
<u>Taglétszám:</u>	250	500	700
félévnél nem nagyobb tagdíjhátralékkal, 18 évnél idősebb..... (238 és 144 fiatal)			382
<u>Egk-csoportok, bp-i</u>	10	15	18
vidéki	8	10	11
Ö s s z e s e n : 15-ből:	18	25	29
<u>Szabizottságok:</u>	11	13	15
<u>Pénzforgalmunk</u>			
a csehszlovákiai átfutó tétel nélkül:	65 ezer Ft	90 ezer	140 ezer Ft
<u>Átviteli egyenlegünk a</u>			
következő évre:	20 »	26 »	26 »
Ebből érték: (vagyontárgy)			9 »
<u>Táborozáshoz</u> segílyt adtunk:			
csoportnak:	-	5 »	7 »
Jogitagdíjfizetőink száma:	3	6 »	20 »
(a következő évre)			

Jelentésem további részében Társulatunk legnagyobb csoportját, a barlangkutató csoportok fejlődését és munkáját szeretném legalább részben ismertetni. Örömmel kell megállapítanom, hogy a bgk-csoportok munkáját ma már nem lehet egyetlen beszámoló keretében kellően méltatni, így ismét a száraz számokat hívom elsősorban segítségül a Társulatba tömörült országos jelentőségű és igen sok óra társadalmi munkát jelentő tevékenységünk jellemzésére.

A jelenleg működőként nyilvántartott 29 barlangkutató csoportunk szervezetére jellemzők a következő adatok: 9 csoportunk szervezete támaszkodik iskolára, illetve egy közülük a Műszaki Egyetemre (kettővel több, mint a múlt év végén); 7 csoportunkat különböző hivatalok, intézmények, szervezték közvetlenül; 6 csoportunkat valamelyik Természetbarát Egyesület segíti (a múlt évhez képest eggyel több); 5 csoportunk bányavidékeken dolgozik és bányászokból áll, bányauzemre támaszkodik (eggyel több, mint a múlt évben, pedig összevonás is történt köztük is, mint a T.E.-iek között); 2 csoportunk önállóan, senkitől sem függőnek tekinthető.

A felsorolt 29 barlangkutató csoportból önálló munkáról számolt be az év folyamán a Tájékoztatón keresztül 19. Ezek összesen 44 alkalommal adtak hírt magukról és önállóan végzett munkájukról. A 10 többi csoport közül az 1961. év 3., illetve 4. évtizedében kérte kutatócsoportként elismerését 4 csoport, akiket a választmány azzal fogadott el, hogy őket valamelyik régi kutatócsoport, vagy régi tagtársunk patronál és vezet, irányít rendszeresen a Társulati központi segítségen túlmenően. Így segíti pl. a Fővárosi Tanács T.B. Szakosztályát közvetlenül Kessler Hubert társelnökünk, vagy az esztergomi Martos Flóra leánykollégium kutatócsoportját Benedek Endre tagtársunk és a dorogi Kadic Ottokár barlangkutató csoport, stb.

Barlangkutató csoportjaink munkájának néhány kiemelkedő, jelentősebb eredményére, illetve eseményére is szeretnék rámutatni. Társulatunk taglétszámának megerősödése arányban van ugyan a szakbizottságok és a barlangkutató csoportok számának emelkedésével, de idén is, mint a múlt évben, megállapítható, hogy elsősorban mégis a kutatócsoportok létszáma növekedik. Ez jó így és megnyugtató, mert legnehezebb munka és a legtöbb munka mindenkor a kutató csoportokra vár, azokra támaszkodik és a csoportok munkája nélkül a Társulat sem fejlődhetne. Ez egyik oka annak, hogy a MTE SZ kebelén belül elismert és működő MKBB. munkáját szorosan összefonja a mienkkel és egyik a másik nélkül nem életképes. Erre később még egyszer vissza szeretnék térni.

A kutatócsoportok eredményeit mind nem sorolhatom fel. A beérkezett jelentések adatainak becslés szerinti egybevetése alapján az 1961. évben a föld alatt mintegy 3-4 km uttal jutottunk előbbre feltárásaink során. Az ismert barlangok újabb részeinek feltárását nem említve, olyanokat, mint az abaligeti, tereszényei, stb. három érdekes új feltárást kell szóhozhoznom. Az egyik a "Bodvarákói Cseppkőbarlang" rövid életű, felfedezése majd megszűnése éppen csak anynyi időt engedett, hogy adatait megörökítsék a miskolciak. Juhász András szakosztályelnök tagtársunk a dokumentáció másolatát Társulatunknak is megküldte. A másik új barlangot a budai hegyekben tanulmányi kirándulás közben a Szabó József Geológiai Technikum KISZ szervezetének barlangkutatói találták, amikor Józsa László tagtársunk tanári vezetése mellett Róka-hegy kőbányáját járták. Harmadiknak említett, de a közelmúltban legnagyobb jelentőségű a Vörös Meteor által feltárt és róluk elnevezett barlang, melynek eredeti fényképfelvételein - amit Dénes György tagtársunk, mint az ottani munkák vezetője bocsájított rendelkezésemre - a III. Nemzetközi Szpeleológiai kongresszus sok külföldi tagja is elgyönyörködött és tőlünk ószintén irigyelt.

A barlangkutató csoportok sajátos munkáihoz kell sorolnom azt a célludatos munkát is, amellyel csoportjaink munkájuk bázisát építik ki kutatási területeiken. Itt a Műszaki Egyetem Jósza János Kutatóállomásán kívül már büszkén említhetjük a Kinizsi bgkcs "házait" is, mert már nem csak Égerszögön, hanem Tereszényén is építettek kutatóházat maguknak.

Barlangkutató csoportjaink életébe egyre jobban beleszövedik Társulatunk élete is. Mindig kevésbé tudjuk szétválasztani munkájuk felsorolásánál a csoportot, a Társulat megemlégetésétől. Így kell szólnom arról az örömdetes tényről, hogy a Társulat tagjai a szerdai klubnapokra egyre rendszeresebben és egyre többen jönnek. Mi minden hónap 2. és 4. szerdáján hirdetjük csak klubnapjainkat, hogy a Magyar Földtani Társulat ülésével ne ütközzünk, tagjaink mégis minden szerdán ott vannak helyiségeinkben. Igaz, itt a szakmai könyveken és ásvány- kőzetgyűjteményen kívül TV-t nézni, asztali teniszt játszani is lehet, de a szakmai tanácskozás, idősebbektől való tanácskérés mégis a leggyakoribb beszédtéma. Külön öröm látni, amint fiataljaink körülvélik a hozzánk szerdánként bejáró társelnököket, Kessler Hubertet, Papp Ferencet, vagy Venkovits Istvánt, stb. Kár, hogy vidéki társelnökeink nem tudnak a Budapesten lakóknak ebben is segíteni.

Ha az egyes csoportok munkáját nem is méltathatom kellőképpen, mégis kitérek azokra az örvendees jelenségekre, amit a Társulat kollektívájának tudata termelt ki csoportja-inkból. Ma már egyre több csoport kezd közös akcióba nyári nagy munkájának idején, belátva azt, hogy az összefogás nagy ereje a legkisebbet is egy óriási munkának részesévé teheti, hatalmas eredmények elérését segítheti, míg egyedül a kis csoport évek hosszú során végzett munkával sem jutna érdemben előre. Ilyen összefogás látható a Vörös Meteor, Petőfi Gimnázium és a szentesi gimnázium, valamint Rudabánya barlangkutatói között; együtt végzik munkájukat dorogi és esztergomi kutatóink is, és igen céltudatosan fog most újból össze Miskolcon, az év folyamán sajnálatosan széthasadt barlangkutató kollektíva is.

Hisszük, hogy ha igazán nagy célokat akarunk hazánkban elérni, azt csak tervszerű, céltudatos összefogással érhetjük el. Mindannyian meg vagyunk győződve arról, hogy a mi munkánk tudományos jelentősége és várható gazdasági haszna mellett legalább olyan mértékben oktatási-nevelési téren is jó eredményt jelent az összetartás, fegyelemre nevelés, önfeláldozás és áldozatkészségre nevelés területén.

Összefogást jelent az is, hogy Társulatunk Barlangnapot tart és Budapesten, vagy vidéken találkozunk legalább a küldöttei az egyes bgkcs-oknak. Az a szép rendezés, amit az idén Egerben élveztünk, mindannyiunknak emlékezetes marad. Érdekessége mellett az egri városnyok megismerése helybelieken keresztül és közvetlen tapasztalat alapján mindenkit új munkára buzdított. Az elhangzott előadások, a bemutatott tábor, a végzett régészeti munka és az egri vendégszeretet Estók Bertalan, Lengyel Gábor, Mikó Sándor, Órsi András és a többiek úgyszeretettel bizonyítja. Reméljük, hogy hasonló alkalmából hamarosan ellátogathatunk közelebből tanulmányozni a dorogiak, pécsiek, veszprémiek szép munkáját is.

Az egyes bgkcs-ok érdekes és sajátos munkái közül szeretném még kiemelni pl. a Kinizsi barlang-kiállítást, amit tudomásom szerint Orosházán is sokan megnézték, mint vándorkiállítást. A Lokomotív T.E. Vasutépítő csoportjának barlangkutató szakosztálya Budapesten az I. kerületben önálló alapfokú bg. tanfolyamot szervezett az Oktatási és Propaganda Bizottságunk előadóival és szervező segítségével. A Várostervezés és más csoportok olyan szép kollektív csoportéletet élnek, hogy azt szinte mintaképpen kellene emlegetni. Mindezek azonban bizonyára ismertek már többé-kevésbé kedves hallgatómim előtt, ezért beszámolóim új fejezetébe kezdenék.

Rátérek a szakbizottságok munkájára. Összegezve egész évi munkánkat, úgy látom, itt is sokat tett a Társulat, bár az előadók és hallgatók elsősorban budapestiek. Meg kell azonban az új vezetőségnek találni a módot arra, hogy 1962-ben 1-2 előadást vidéki tagtársaink is meghallgathassanak. 15 szakbizottságunkból 9 fejtett ki nagyobb erőfeszítést, végzett jó munkát. A szakbizottságok a hónap 3. vagy 4. péntekjén tartották előadásait tagtársaink részére, részben az ELTE Állatrendszertani Intézetben, majd az utóbbi időben az ELTE Őslénytan Intézetében. Az ELTE, és azon kívül Dudich Endre és Bogsch László professzor urak fogadják e helyről is őszinte köszönetünket, hogy az általuk vezetett egyetemi tanszékek kiselőadóiban helyet kaptunk tudományos előadásaink megtartására. Az Oktatási- és Propagandabizottság alap és továbbképző tanfolyamának 14 előadásán kívül, amit a Petőfi Gimnázium előadótermében tartottunk, a MTE SZ helyiségében az év folyamán a MKBB-vel 3 nagyobb szabású, részben vezetett képes előadást tartottunk. Ezeken kívül vitaelőadást tartottak a következők: Ásvány- Kőzettani szb. 3-at; Karsztmorfológiai szb 3-at; Geofizikai, Ősrégészeti, Biológiai szb. 1-1 ülést, a Barlangtani Muzeumi szb. 6 megbeszélést és 2 rendező munkanapot, a Szpeleokartográfiai szb. 3 megbeszélést tartott. Szervezési munkáját megkezdte a Karszt hidrológiai szb. és a Nemzetközi Kapcsolatok szb.-a. Ennek részbeni munkája lesz a külföldön szerzett kiadvány anyagunk nyilvántartása és továbbfejlesztése is.

Összesen 34 olyan ülést tartottunk, amit megbeszélés, vita követett. Ezeket előadásokat tartottak a következők: Andrassy István, Barátosi József, Benedek Endre, Bertalan Károly, Csér Ferenc, Csomor Mihály, Czajlik István, Dénes György, Dudich Endre, Fejérdi István, Gere Géza, Holly István, Jakucs László, Jánossy Dénes, Kádár Imre, Kárpátné Radó Denise, Kessler Hubert, Kretzói Miklós, Leél-Össy Sándor, Markó László, Maucha László, Órsi András, Papp Ferenc, Szabó Pál Zoltán, Venkovits István, Vermes János, Vértes László, Zalavári Lajos.

A felsorolt 28 előadó közül 4-en a Bécsi Nemzetközi Barlangtani Kongresszuson is tartottak 1-1 előadást.

Azt hiszem itt kell megemlítenem, hogy talán a legélénkebb vita a kalcit-aragonit kérdés körül bontakozott ki. Másik igen érdekes, több oldalról is sürgetett kérdés a barlangok egységes leírásának megkövetelése. Ezt szeretné előmozdítani a vitaelőadásaink során ajánlott "indexelési" rendszer is. Ez a kérdés a nemzetközi kongresszuson is kérdés maradt. Szeretném látni, hogy talán a következő vezetőségnek sikerül olyan egységes és jól használható rendszert kidolgoznia, amellyel a legközelebbi nemzetközi kongresszuson mindenkinek tetszését elnyerhetjük.

Társulatunk központi, szervező és adminisztratív munkájáról is meg kell emlékezzünk. Itt először személy szerinti köszönetemet kell nyilvánítanom két olyan munkatársunknak, akik kapnak ugyan díjazást munkájukért, de a részükre havonta fizetett 300,- illetve 500,- Ft munkadíjnál jóval többet vállaltak és végeznek is el valamennyiünk meglegedésére. Kérem őket, Szász Imréné és Schönviszky László munkatársunkat, hogy a jövőben is segítsék a Társulat vezetőségét hasonló ernyedetlen szorgalommal és buzgalommal.

Központi munkánknak is vannak jellemző számai. A körleveleken és meglívókon kívül, helyesebben azokat csak 1-1 ügyiratnak tekintve, összesen 660 ügyiratot intéztünk el, beleértve a külföldi cseréket is. Elintézésre hozzánk beérkezett 150 irat kereken. Kerek számokban 300 Évkönyvet, 200 Karszt- és Barlangkutatót, 100 Tájékoztatót adtunk külföldi barlangkutató egyesületeknek, vagy személyeknek. Eddig kereken 150 különböző folyóirat, könyv, brosúra jutott más országból Társulatunknak. Ezton, és erről a helyről is kérem minden tagtársamat, hogy a nála lévő, de nélkülözhető magyar, vagy külföldi könyveit, folyóiratait, ha az a mi érdeklődési körünkbe tartozik, ajándékozza Társulatunknak. Társulati könyvtárunk már elérte a 400 példányszámot, részben vásárlásból, de nagyjából adakozásból.

Könyvtárunktól függetlenül említem meg, hogy ásvány-, kőzet-, ősmaradványgyűjteményünk is elérte a 200 darabot és Társulatunk helyiségében van hozzáférhetően üvegszekrényben elhelyezve.

Társulatunk központi munkájához tartozik, hogy negyedévenként egy válaszmányi ülést, és a közbeeső hónapokban legalább 1-1 vezetőségi ülést tartunk. Az elmúlt évben márciusban és augusztusban nem tartottunk ülést, különben minden hónapban volt ülésünk, ahol a fő ügyeket megbeszéltük. Most már, hogy a nehezén túl vagyunk, könnyebb szívvel számolhatok be arról, hogy volt egy negyedévnél is hosszabb periódus, amikor csak nehezen tudtuk egyensúlyban tartani pénzügyi helyzetünket, mert a NIM által kilátásba helyezett támogatás tudatában közép-lapunk szedését, nyomását el kellett indítanunk, és a remélt támogatás egy összeg helyett csak részletekben tudott hozzánk jutni. Ez volt az oka annak is, hogy 1961-ben pályázatot nem tüzünk ki.

Kiadványainkkal kapcsolatban Balázs Dénes titkárunk jelentését olvasom fel:

Társulatunk 1961-ben nagy lépést tett előre a kiadványok megjelentetése terén. Létrejött az önálló Kiadványügyi Bizottság, mely összehangoltan intézi Társulatunk különféle kiadványainak megjelentetését.

Az év elején a Társulat Válaszmánya a Bizottság előterjesztésére meghatározta, hogy kiadványaink 1961-ben és a következő években három szinten jelenjenek meg. A legmagasabb szintet képviseli a Társulat évenként megjelenő tudományos évkönyve. Ebbe a szerkesztőbizottság azokat a kimagaslóan értékes szakdolgozatokat válogatja össze, amelyek külföldi viszonylatban is újat mondanak és így külföld felé méltóan képviselni tudják a magyar barlangkutatás tudományos színvonalát. Az évkönyvben a kivánalmaknak megfelelően az egyes értekezések idegen nyelven jelennek meg, vagy legalább is bő idegennyelvű tartalmi kivonattal. Társulatunk első évkönyve az elmúlt év tavaszán jelent meg "Karszt- és Barlangkutatás" címen. A nívós kiadványnak igen kedvező külföldi visszhangja volt. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy több neves külföldi speleológustól kaptunk érdeklődő levelet arra vonatkozólag, hogy elvállalnánk-e cikkeiknek közlését. A 8 iv terjedelmű, 124 oldalú kitévő könyv 900 példányban jelent meg. Az előállítására a MTE SZ költségvetéséből 28,070,17 Ft-ot fizetett ki a Bizottság, egy példány önköltsége tehát 31,19 Ft volt. A Kiadói Főigazgatóság árjávahagyása alapján tagjaink részére kedvezményesen, 10,- Ft-os egységáron hoztuk forgalomba.

1961-ben megindítottuk másik kiadványsorozatunkat, az u.n. "középlapot", melynek a válaszmánya a "Karszt- és Barlangkutató" nevet adta. Ennek a kiadványnak az a célja, hogy a magyar barlangkutatók kezébe olvasmányos, nívós, folyóiratszerű kiadványt adjon, mely tanít és

szórakoztat, vitázik és tájékoztat egyszerre, egy füzetben. A szerkesztőgárda és az írógárda elsősorban a fiatalabb barlangkutató generációból tevődik össze, a kiadvány elsősorban a teletészes fiatal speleológusaink első szárnypróbálgatásait kívánja elősegíteni. A kiadványban e céloknak megfelelően megtaláljuk mind a tudományos értekezéseket, mind az aktuális barlangkutatói eseményekről történő beszámolókat, híreket. A kiadványsorozat első száma 1961. szeptember elején jelent meg, így a bécsi III. Speleológiai Kongresszusra is magunkkal vihettünk néhány számot, amelyek szintén elismerést váltottak ki. Kiadványsorozatunkat negyedévenként megjelenő folyóirattá kívántuk fejleszteni, azonban ehhez az engedélyt nem kaptuk meg és sajnos pénzügyi fedezet sem áll kellő mértékben rendelkezésünkre. Emiatt egyelőre évenként csak 2-3 számot jelentethetünk meg alkalomszerűen. A «Karszt- és Barlangkutató» c. kiadványsorozatunk első száma 18.645.- Ft-ba került. (Írói tiszteletdíjakat sem itt, sem az első évkönyvünkönél nem számoltunk el.) Egy példány ára 23,31 Ft volt, azonban tagságunk részére felsőbb engedéllyel 6.- Ft-os kedvezményes áron hoztuk forgalomba. A következő szám lényegesen kevesebbe fog kerülni, mivel nyomdaköltségeink a felvett hirdetések díjai miatt csökkenni fognak.

1961-ben új köntöst kapott a Tájékoztató is, mely kiadványainknak harmadik ágát képviseli. Tartalmilag megvékonyodott, mivel feladata most már csupán a Társulati és csoport életéről szóló tudósítások, beszámolók közlése, a rendezvények ismertetése és egyéb közérdekű publikációk megjelentetése. A Tájékoztató nyomdatechnikai színvonala tovább javult és különösen nagy érték volt, hogy minden hónapban (két ízben tervszerűen összevontan) pontosan megjelent és mindenki időben kézhez kapta.

Tájékoztatóm még közölhetem, hogy az 1960-61-es összevont évkönyvünk, melynek terjedelme közel háromszorosára a legutóbbinak, közvetlenül a megjelenés előtt áll. Megjelenésének időpontja a szükséges papírmennyiség megszerzésétől függ. Szedés alatt áll a nyomdában a közlép 2. száma is és előreláthatólag áprilisban jelenik meg. A szerkesztőségek már a következő számok összeállításán dolgoznak.

Társulatunk színvonalas kiadványaival a következő években méltóképpen felsorakozik szomszédaink (Csehszlovákia, Ausztria, stb.) mellé. Ehhez azonban nem elégséges a Társulat vezetőségének és a szerkesztő bizottságoknak a fáradozása, hanem fokozottabb mértékben szükség van az egész magyar barlangkutató társadalom, elsősorban szakembereink támogatására.

Kiadványaink után azt hiszem legjelentősebb munkánkat a Várban végeztük, ahol a Budapesti Történeli Múzeum (Ep.I., Szentháromság-u. 2.) raktáru használó pincehelyiségében a világháború előtti «Barlangtani Múzeumot» újból berendeztük. Segített ebben nagyon sokat a Házafias Népfrent I. ker. Bizottsága kisiparosi munkával és erkölcsi tekintéllyel, a Fővárosi Tanács támogató jóakarattal és 10.000.-Ft hozzájárulással, az I. ker. Tanács azzal, hogy az engedélyezett hitelt megelőlegezte és anyagban a rendelkezésünkre bocsátotta, de legtöbbet segített a barlangkutató tagtársaink lelkesedése, mert lényegében 2 hónap leforgása alatt több mint 3000 elvégzett társadalmi munkáóra alatt 1961. május 1-re megvalósítottuk a múzeumot. Ebben a társadalmi munkában csaknem mindenki segített, de legtöbb munkát és legnehezebbet a Műszaki Egyetem barlangkutató csoportja vállalta magára és végezte el. Május 1. óta is minden vasárnap társadalmi munkában látjuk el az ügyeletet és sajnos erre az évre sem sikerült még eddig stábstust szerezni a múzeumnak múzeumőr felfogadására. Itt kell köszönetet mondanunk Jakucs László társelnökünknek, dorogi és egri tagtársainknak akkor küldött múzeumi anyagért, és innen kérem barlangkutató csoportjainkat küldjenek anyagot, kőzetet, fényképet egyaránt a múzeumnak, valamint térképeket is, mert most aránytalanul csak egyes barlangi anyagok szerepelnek. Azoknak, akik ismerősök a helyzettel, örömmel jelentem be erről a helyről, hogy a budapesti Légó Park rancsnokság múzeumunk alatti szinten újabb helyiségeket engedett át a Társulatnak és ezt újból május 1-i határidőre javaslom berendezni, megnyitvatni, stb.

Jelentős munkát követelt ebben az évben elsősorban budapesti tagjainktól és a fiatalabb vezetőségi tagoktól a Budapest környékének barlangjaiban elveszett személyek megkeresése és kimentése. Fáradságos munkájukat ezek az életmentők néha 100-nál nagyobb létszámban végezték egyszerre. Fogadják e helyről a Társulat nevében mondott köszönetemet áldozatkészességükért és remélem, hogy a rendőrség és a hatóságok legutóbbi esettel kapcsolatos elismerő dícsérete utoléri majd mindazokat is, akik életmentő tevékenységüket ugyan eddig még nem jelentették be, de e helyről ellangzó újabb kérésünkre utóbb mégis beküldik majd.

Az életmentéssel egyidőben kell megemlékezni arról is, hogy tagjaink során baleset is történt munkaközben, illetve munka után. Innen is felhívjuk tehát valamennyi barlangkutató csoport vezetőjét, ő a felelős minden bajért, amit megakadályozhatott volna, ha gondosan, az előírható óvatosságnak megfelelően jár el, még akkor is, ha ő maga nincs jelen a balesetnél. Óva intünk minden tagtársunkat attól, hogy egyedül járjon barlangba, hogy elhanyagolja a biztonságát és vakmerőségében bajnak tegye ki magát vagy társait.

Jelentésem végéhez közeledtem. Még néhány szót külföldi utjainkról. 1961-ben nem sikerült a csoportos kiutazásunk egy országba sem. Mégis voltak kisebb csoportok, olykor egyéni utlevéllel külföldi expedíció, vagy kongresszuson. Így kisebb csoportokban Lengyelországban összesen 20-an, Ausztriában a kongresszuson összesen 13-an, de 2-3-as csoportokba verődve és kint is sokszor külön, Cselszlovákiában 4-en, végül Jugoszláviában 1 személy volt. Összesen 36 fő volt kint. Szeretnénk az idén ezt jobban megszervezni.

Számszerűen is összegezve az elmondottakat, a Társulat a barlangkutatócsoportok terepen elvégzett munkáján felül is mozgatja tagjait a közös cél érdekében. Összegezve az üléseket 4 választmányi, 6 vezetőségi, 8 különböző célú, 14 szerkesztőbizottsági, 34 szakbizottsági ülést tartottunk a két közgyűlés között, ami összesen 66 ülést jelent, ehhez kerekén 40 klubnap, 30 muzeumi elfoglaltság kapcsolódik, tehát összességében papíron is kimutatható 136 több órás elfoglaltságot jelent, több mint egy év napjainak a harmada.

Utoljára hagytam Társulatunk egyellen kifejezetten vidám-jellegű megmozdulását. Ez a márciusban megrendezett táncos összejövetel volt, mely igen jól sikerült, a VITUKI épületében, amit Kessler társelnökünk jóvoltából kaptunk meg.

Ezt is, a Barlangnapot is, a Barlangtani Múzeum társadalmi őrzését is az Oktatási és Propaganda szakbizottságon belül alakult Ifjúsági Bizottság szervezte meg. Az Ifjúsági Bizottság élén Winkler Máriával fogadja munkájáért köszönetemet. Ezzel beszámoló végére értem. Amit még el kell mondanom az kérés és javaslat az 1962. évi tisztikarhoz, illetve a közgyűléshez. A közgyűlésnek javaslom, hogy jegyzőkönyvileg köszönje meg azoknak, akik rajtunk segítettek, hozzánk való jószándékukat. Véleményem szerint köszönetet kell mondanunk:

1.) A NIM Szénbányászati Főosztályának, mert nyári kutatásainkat határozottan előmozdította, támogatta a kutatási területekhez közel eső bányázatainkon keresztül, mert közgyűlésünk - höz termet kaptunk díjtalanul, mert segített jogi tagdíjasaink számát már eddig 20-ra felemelni, mert segítette számos munkatársunk szabadságát nyáron meghosszabbítani... és még folytathatnám sokáig. Megértésre találtunk Haracska Imre miniszterhelyettes elvtársnál, a főosztálynál, annak minden tagjánál, de legelsősorban Janrik Károly főmérnöknel, egyben tagtársunknál, társelnökünknel.

2.) Bányai Dolgozók Szakszervezetének is meg kell köszönjük, hogy befogadott. Blaha Béla elvtársnak, hogy támogat minket, még anyagilag is, fűtést, világítást, telefonhasználatot kapunk térítés nélkül.

3.) Köszönettel tartozunk a MTE SZ-nek is. Ő vállalta és valószínűleg megérvényesítette a Tájékoztató kiadását. Itt tud helyiséget is biztosítani számunkra. Thury Istvánné főtitkár-helyettes mindig támogatta munkánkat, így sikerült a MTE SZ-en keresztül kiküldeni saját költsé-
gükre néhány társunkat Auszriába.

4.) Az ELTE, az OFF és a MÁFI, a Hazafias Népfőnt I. ker. Bizottsága, a Petőfi Gimnázium, a Fővárosi Tanács, az I. ker. Tanács tanterem átengedése és a Múzeum anyagának összeállításánál nyújtott segítség miatt.

5.) Dr. Papp Ferenc egyetemi tanár társelnökünk és munkatársai, akik a Bányászati Kutató Intézet részére kerekén 7.000.-Ft-os munkát végeztek el, de a kész kiadások leszámításával a teljes összeget a Társulatnak ajándékozták (meg is kaptuk már).

Javaslatom elfogadása esetén köszönetünk illő formáját az új vezetőség keresse majd meg. Kérem ezt a leendő új vezetőséget, valósítsa meg a Barlangtani Múzeum alsó szintjének

muzeumi használatát. továbbá vegye kezébe a hozzám 12 nappal ezelőtt benyújtott alapszabály-
 módosító javaslatot, annak alapján dolgozzon ki megfelelőbbet a mainál, és terjessze közgyűlés
 elé. Szerepeljen utódaink tervében Barlangkutató Intézet megalapozása is...

Jelentésem véget ért! Köszönöm a támogatást közvetlen munkatársaimnak és mind-
 azoknak, akik segítettek a munkájukkal.

Kérem felmentésünket.

Jó szerencsét!

Barátosi József.

((( ))) ((( ))) ((( ))) ((( ))) ((( ))) ((( ))) ((( ))) ((( ))) ((( ))) ((( )))

AZ 1962. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS TERVEZET

<u>Bevétel:</u>	<u>Kiadás:</u>
1. <u>Jogi tagdíj.</u> 19 x 1.200 22.800.-	1. Jogi tagdíj visszatérítés csoportoknak 2.400.- Ft
2. <u>Társulati tagdíj</u> 286 x 40 11.400.- 270 x 12 3.240.- 14.640.-	2. Műszaki felszerelések 4.950.- * 3. Expedíciók támogatása 10.000.- *
3. <u>Egyéb támogatás.</u> Mult évi maradvány és egyéb támogatá- sok 12.293.34 Mult évi átfutó kiadások meg- térítéséből: Jelvény 614 x 10 6.140.- Pénztár marad- vány befizetése 174.41 Muzeummal kapcs- kiadás 294.90 Barlangkutató 427 x 6 2.562.- 21.465	4. Utazási költségtérítés, külföldi kapcsolatok és külföldi hivatalos ki- szállások költségei 3.750.- * 5. Könyvtár fejlesztése 2.000.- * 6. Postaköltség 2.900.- * 7. Fotópályázat és kiállítás, tervpályázat, rendezvények és versenydíjak 3.000.- * 8. Alkalmazottak illetménye és takarítási költségek: 12 x 500.- 6.000.- 12 x 300.- 3.600.- Takarításra 600.- 10.200.- *
	9. Sz.T.K. 1.020.- *
	10. Tájékoztató előállítási költsége 10 x 1.500.- 15.000.- *
	11. Egyéb kisebb költségek 2.934.65
	<u>Átfutó kiadás.</u> Mult évben az "Évkönyv"-vel kapcsolatban beszédelt összeg megtérítése a MTESZ-nek 750.- *

Összes bevétel: 58.904.65 Ft   Összes kiadás: 58.904.65 Ft

Budapest, 1962. január hó 10.

A közgyűlés elé terjesztette

Szilvássy Gyula
gazdasági titkár

KÖZLEMENY AZ AGGTELEKI CSEPPKÖBARLANGOK LÁTOGATÁSÁVAL ÉS KUTATÁSÁVAL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓKRÓL.

Az Aggteleki Cseppköbarlangok vezetősége, hogy a barlangkutatási munkák szervezett formáját biztosítva, a kutatást messzemenően elősegítse, az alábbi pontokban szabályozza 1962. január 1-től kezdődően a Barlangkutató Társulat tagjai és csoportjai részére a Baradla és a Békebarlang látogatási rendjét.

- 1.) A Baradlában a Társulat tagjai, ill. kutató csoportjai a szokásos látogatási üzemidőn belül ingyen tehetnek látogató turákat, az alábbi feltételek mellett:
  - a.) Világításról maguk gondoskodnak.
  - b.) turavezetőt, felszerelést nem igényelnek.
  - c.) A Társulat vezetősége igazolja, hogy a turázni kívánók társulati tagok, s a tura tanulmányút. Ezen igazolásban fel kell tüntetni alkalmanként külön-külön a látogatás célját, időpontjait és a résztvevőket. A Társulat Vezetősége a résztvevőkért anyagi és erkölcsi felelősséget vállal.
- 2.) A Békebarlang látogatásához az 1.) c.) pontban ismertetett társulati igazolás szükséges. E barlanglátogatást azonban a barlang-igazgatóval előzetesen - a megfelelő időpont tisztázása érdekében - le kell minden esetben előre levelezni.
- 3.) A Baradlában tervezett kutatási munkák kutatócsoportok számára a barlang-igazgató által engedélyezhetők. Ennek feltétele:
  - a.) A kutatás célját, helyét, módszereit, időtartamát és az azt végző személyek nevét előzetesen írásban meg kell küldeni a barlang-igazgatósághoz.
  - b.) A 3/a. pontban ismertetett tervezetet a Társulat, vagy más kutató intézmény javaslatával kell ellátni és felül bélyegeztetni. Egyben a felülbélyegző intézmény kifejezi félreérthetetlenül, hogy a munkában résztvevőkért anyagi és erkölcsi felelősséget vállal.
  - c.) Az esetben, ha a kutatásban ásatási, feltérési munka is elő van irányozva, a tervezetet az Országos Természetvédelmi Tanáccsal is láttamoztatni kell.
  - d.) A fenti pontoknak eleget tevő kéréseknek alapján a Baradlába való tudományos kutatás - csoport expedíciókat a barlangigazgatóság minden esetben biztosítja.
- 4.) A Békebarlang kutatását a barlang igazgatójának tervmunkáiba való önkéntes segítő bekapcsolódás formájában lehet külső csoportoknak, vagy egyéb társulati tagoknak elősegíteni. Ezzel kapcsolatosan esetről-esetre előzetesen megbeszélés, illetve levelezés szükséges a barlang igazgatójával.
- 5.) 1962. január hó 1-től kezdődően a korábbi barlanglátogatási és kutatási jogszabályok hatályukat veszítik.

Jósvafő, 1962. január hó 1.

dr. Jakucs László
barlangigazgató

!!

KI AZ IGAZI BARLANGÁSZ?

Aki szereti a természet földalatti csodáit, keresi az azokhoz vezető veszélyes utakat, még ha azok kuszák, csupaszok-kopárok is, aki a sötétben is előremegy, akinek szövetségese a fény, aki a munkában nem ismeri a fáradtságot, aki nem támadja társait, sőt ellenkezőleg örömmel, önfeláldozó mód segít másokon, aki a természetre vonatkozó ismereteit mindig bővíti, aki élvezi a mélységek és magasságok muzsikáló csendjét, aki a hasadékokat, ahol kell, áthidalni kész, akinek szenvedélye még a földalatt is küzdeni a szép érvényesüléséért.

dr. Papp Ferenc

HIREK KUTATÓCSOPORTJAINK MUNKÁJÁRÓL.

A MKBT Egri Csoportja (Dobó Gimnázium) 1962. évi

m u n k a t e r v e.

- 1.) A Vöröskő időszakos forrásának folyamatos bontása. A múlt évben igen sok munkaórát fordítottunk a jelzett forrás bontására, két ízben robbantottunk is. Ennek ellenére nem sikerült a feltételezett barlangba bejutnunk az igen nagymérvű eltömődés (mélyre nyulik) és a jelentkező szűkületek miatt. A munkát a jelen évben folytatjuk.
- 2.) 1962. július 1-től július hó 21-ig terjedő időszakban kutatótábor telepítése a Héregrétre. Résztvevők száma: 50 fő. Kooperálunk a Magyar Nemzeti Múzeum Természettudományi Múzeuma Föld- és Őslénytárával. A tábor: KISZ-kutatótábor, a múlt évéhez hasonlóan.
- 3.) Az iskola (Dobó Gimn.) földrajzi szakköre a kutatótáborra készülve a Bükk-hegység karsztjelenségeinek ismertetésével, a barlangkutatás módjaival, a barlangok és karsztvíz népgazdasági jelentőségével foglalkozik az év során. Ez egyúttal érdeklődés keltése is a kutatótábor munkájával kapcsolatban. A szakkörnek bemutatjuk az előző kutatótáborokról készült filmet.
- 4.) A csoport folyamatosan tervbeveszi a taglétszámnak és a jogi tagságnak a szélesítését.
- 5.) Munkánk népszerűsítésére (főleg a természetjárók érdeklődésére számítva) bemutatjuk az iskolán kívül is a kutatótáborokról készült filmet.
- 6.) Eddigi eredményeinket a Tájékoztatóban közöljük.
- 7.) Cikket írunk a Vöröskő-forrás kutatásával kapcsolatos problémákról.

Eger, 1962. január hó 18.

Léngyel Gábor
elnök

Estók Bertalan
csoporttitkár

A Baranyamegyei Idegenforgalmi Hivatal barlangkutató

csoportjának 1961. évi működéséről.

A Baranyamegyei Idegenforgalmi Hivatal barlangkutató csoportja 1961. évi tervének megfelelően két munkaterületen folytatott kutatást.

Megkezdték az Abaligeti Barlang közelében lévő Kisaplika forrás feltárását. Vízszint süllyesztéssel sikerült 40 m hosszban behatolni a vízzel elárasztott forrásbarlangba. Értékes megfigyelések feldolgozása is megtörtént. Ugyanitt egy töbör bontásával próbálják a szifont megkerülni a továbbjutás érdekében. Kiegészítésként feltáró munkát folytattak a Törökpince víznyelő barlangban. Ez - bár méretei kisebbek, mint az Abaligeti Barlangé - természeti ritkaságnak számít, nagy érdeklődésre tarthat számot szakkörökben.

A csoport másik munkaterülete Orfűn, a Víző forrás-barlanggal kapcsolatos. Itt a 3. szifon áttörése okozott komoly problémát. A sikertelen próbálkozások arra készítették a kutatókat, hogy ezt a szifont is megkerüljék, így került sor egy inaktív nyelő kibontására.

A lelkes csoport munkája komoly gyakorlati jelentőségű. Ezek a barlangok értékes idegenforgalmi objektumok lesznek, de munkájuk elősegíti Pécs vizellátásának megjavítását is.

II.

Beérkezett a Kinizsi Természetbarát Egyesület Barlangkutató Szakosztályának 1962. évi munkaterve. A 6 oldalas munkaterv részletesen feltünteti a szakosztály feltáró munkáit, tudományos kutatásait és a külföldi kapcsolatok bővítésére irányuló törekvéseket. A szakosztály Ifjúsági Csoportjának külön munkaterve van, mely nagy súlyt fektet a fiatalok szakmai továbbképzésére. A példamutató munkatervet Tájékoztatónk egy későbbi számában részleesebben ismertetni fogjuk.

M. E.

A miskolciak jelentéséből közöljük:

Feladatukat két téma köré csoportosították:

- 1.) Karszthidrológiai kutatások.
- 2.) barlangkutatások az idegenforgalom céljára.

A balneológiai szakosztállyal és a diósgyőr-tapolcai melegviz-kutatómunka bizottsággal közösen Diósgyőr-Tapolca környékének hidrogeológiai feldolgozása, a Szinva és Garadna völgyének hidrológiai vizsgálata volt a csoport célja.

A barlangkutatói munkák a lillafüredi István barlang további részeinek feltárására irányultak.

A dorogi «Kadic Ottokár» Karszt- és Barlangkutató Szakosztály 1961. évi munkájáról.

A kutatócsoport túlnyomórészt barlangfeltárási és barlangkiépítési munkával, térképezéshez szükséges mérések végzésével foglalkozott. A barlangkutató csoport 4 munkahelyen dolgozott.

1.) Sátorkőpusztai barlang.

Az év alsó negyedében a barlang mélyszínti nagytermének baloldali középső részében az előző évben megkezdett kutató-akna mélyítését folytatta. A munka során 7 m-t sikerült lejutni, a víz útját követve. A barlang előterét öltözőhelyiséggé alakították. A munka befejezése után a barlangot teljesen és biztonságosan lezárták.

2.) Strázsa barlang.

A barlang száda mintegy 3 m vastag törmelék üledék rétegét bevágással áttörték, majd a mélység felé vezető elörmődött barlangjárat feltárását folytatták.

3.) Klastromligeti kutatótábor.

A kutatótábor ideje alatt 3 munkacsoport dolgozott. Egyik a Pilisnyereg-ben levő időszakos víznyelő bontásán dolgozott. Másik csoport a Legény és Leánybarlangnál térképezési felméréseket végzett. A harmadik csoport a tábor ellátásán kívül a klastromligeti «Királynő tava» környékének rendezését végezte, a dorogi Bányaipari Dolgozók Szakszervezetének.

4.) Bajnai «Öreglyuk» barlang feltárása.

A kutatómunka egész évben folyt. A barlang jobboldali ágán levő hatalmas gömbfülke alján haladtak tovább a mélység felé. A keskeny járat miatt csak robbantással tudtak tovább jutni. Ezenkívül barlangturákon vettek részt. Egész évben ügyeletet tartottak a Sátorkőpusztai barlangnál. Képviseletük magukat az Országos Barlangos Találkozón Egerben. Vállalták az esztergomi Bányagépészeti Technikum és «Martos Flóra» leánykollégium kutató csoportjának patronálását.

Újabb barlang indexelését kaptuk kézhez Miskolcraól.

Dr. Szabó Gyula tanár a lillafüredi István-cseppkőbarlang indexelését küldte el szerkesztőségünkhöz. Tervbevette a lillafüredi Forrás-mésztufa barlang indexelését is. Az indexeléssel kapcsolatban figyelemreméltó javaslatokat is terjesztett be, amelyeket szakbizottsági ülésen fogunk megtárgyalni.

ÖT NAPOS FÖLDALATTI EXPEDÍCIÓ A METEOR BARLANGBAN

A Vörös Meteor Barlangkutató Szakosztály 1962. január 29-től február hó 3-ig földalatti táborni létesített a bódvaszilasi Meteor-barlangban, további szakaszok feltárására. A vállalkozás szervezője Szentés György, vezetője Müller Ernő volt. A munkában nyolc tapasztalt kutató vett részt: Baross Gábor, Dénes György dr., Frojimovics Gábor, Kósa Attila, Kovács György, Müller Ernő, Ránky Ernő és Szentés György.

Az expedíció öt teljes napot a földalatt töltött. Bázist létesítettünk a Titánok-csarnokában, melynek a bejáratától számított mélységét magasságmérő műszerrel 120 méterben állapítottuk meg. Innen kiindulva két irányban kíséreltünk meg továbbjutást. Először a Euboskemence mögötti aknába szállt le a brigád, ahol a novemberi expedíció alkalmával elegendő hágcsó hiányában a kutatás elakadt. Most sikerült a cseppkövekben páratlanul gazdag folyósót végig feltárni és a Titánok-csarnokának szintje alatt kb. 35 méterrel egy tágas terembe jutni, melynek alját több méter vastagon borítja a képlékeny barlangi agyag, elzárva e helyen a továbbjutás lehetőségét is. Ez a terem a barlang bejáratától számítva kb. 155 méter mélységben fekszik, így a Meteor-barlang az új feltárással Magyarország legmélyebb barlangja lett. (Eddig a kb. 150 m mélységig feltárt Pénzpataki-viznyelőbarlang számított hazánk legmélyebb barlangjának. - Szerk.)

Továbbjutottunk a barlangi patak medrében is, ahol az előrejutást előbb igen labilis omadék teszi veszélyessé, majd elagyagosodott szűkület akadályozza.

Mindhogy a viznyelő, vagyis a barlang bejárata és a feltételezett forrás között a szintkülönbség 230 méter és ebből mélységben eddig mintegy 150 métert tártunk fel, a barlang viszonylag vízszintes szakasza előtt valószínűleg még további 50-60 méter szintkülönbséget kell majd leküzdenünk.

A földalatti expedíció során több kisebb-nagyobb felső és oldalsó kerülőutat is felkutattunk, valamint a Titánok-csarnokának eddig ismeretlen részeit is. Az újonnan megismert szakaszokkal együtt a Meteor-barlang hossza már megközelíti a kilométert.

A továbbjutást mind az Agyagostertemben, mind a Patakmederben csak nagyobb szabású bontási munkákkal lehet megoldani. Erre nyári expedíciónk keretében kerül majd sor.

Dr. Dénes György

o o o o o o o o o o o o o o o o o o

IRODALOM

Jakucs László: Gefangen in der Baradla-Ihöhle. Leipzig: Brockhaus 1961. p.295.- Casteret egyik könyvének előszavában felveti az a gondolatot: tulajdonképpen mi is a barlangkutatás? Sport-e, vagy tudomány? És arra a megállapításra jut, hogy "sport a tudomány, illetve a tudományok szolgálatában". Önkéntelenül is ez a gondolat jut eszünkbe, mikor kezünkbe vesszük Jakucsnak ezt, a fenti címmel most németül is megjelent munkáját. Milyen rendkívüli teljesítményekre kell képesnek lenni, hogyan kell megküzdeni a földalatti világ szakadékaiban, hasadékaiban minden méterért le vagy föl és minden lépésért előre vagy hátra. A karbidlámpa gyöngye fénye hogy vet világot az örök sötétség titkaira. Erre ad nekünk választ Jakucsnak ez a kalandokkal, izgalmakkal teli könyve. Ő is úgy indul, mint a többi magyar barlangkutató. A remetehegyi Ilyuk és a solymári Ördöglyuk iskoláját ő is kijárja. Szakavatott vezetés hiányában elég komoly tandíjat fizet. Azután a Sátorkőpusztai-barlang megismerése következik. Ezt az egész világon páratlanul álló hévizes barlangunkat sajnos azóta hozzá-nemértő, lélek nélküli emberek teljesen elpusztították. Az 1947. március 15-i baradlai árvíz a barlangban éri, szerencsésen "megusza". Az egyetem elvégzése után még egy különvizsga Moszkvában, aztán kezdődik a tudományos munka. A Bükk karsztvizeinek feltárása. Először a Felső-forrás vidéke kerül sorra a kaszásokti kis vadász-kunyhóbeli főhadiszállással, azután a Nagymező a létrási kis erdei othonnal. Az Annabarlang vizének eredetét kutató vízfestés eredménye, a Szinva megzöldülése a hámoriakban nagy izgalmat kelt. A Létrási II. viznyelő kutatása az ómassaiak rejtélyes meséjével színeződik. A Baradláról szóló könyv megírásához szükséges vizsgálatok, a Szárhegyi-nyelők festése meglepő eredményt adnak. Megszületik egy másik nagy, aggteleki barlangrendszer gondolata. Az elmélet azonban igazolni kell! A barlangot tehát fel kell tártani. Megindul az alvilág ostroma. Egyszerre

ket helyről is igyekeznek elérni a barlangot. Végül több mint egy hónapos kemény küzdelem után megnyílik a barlang és megkezdődik a "diadalut az álom birodalmában" az új őriás-barlangban, a Béke-barlangban. A végtelennek látszó földalatti patak azonban több akadályt állít. Szifonok zárják el a továbbjutást. Egyrésztüket leküzdik, de aztán végül mégis csak nincs tovább. A Béke-barlang még nem adta meg teljesen magát. A következő év megint újabb tudományos munka a Bükkben. Ennek ugyan nincs sok köze a barlangokhoz. De a véletlen közbeszól és a Bükk legnagyobb viznyelője, a Pénzpatagi-viznyelőbarlangban máris megindul a munka. Először a nyelő torkát kell megnyitni, azután a vízzel kell megküzdeniök. Három gátat is építenek és már mélyen, jóval száz méter alatt járnak, amikor az időjárás és egy majdnem tragikusan végződő baleset véget vet a további küzdelemnek. Ezúttal a barlang, Magyarország legmélyebb barlangja maradt a győztes.

- viszky -

A szerkesztő megjegyzése:

Mint érdekességre hívjuk fel olvasóink figyelmét két utolsó közleményünkre. Jakucs László könyvének ismertetésekor még a Pénzpatagi-viznyelőbarlangot tekinthettük legmélyebb barlangunknak, de lapzártáig a Vörös Meteor kutatói által 1962. február első napjaiban feltárt szakaszokkal együtt már a bódvaszilasi Meteor-barlang lett Magyarország legmélyebb barlangja.

Fokozzuk a tudományos munkát a MKBT-ban!

Társulatunk: a MKBT mindenekelőtt tudományos társulat. Egyik főcélja a barlangkutató munkálatok eredményeinek tudományos feldolgozása és kiértékelése.

A MKBT 1962-re megválasztott új vezetősége egyik főfeladatának tekinti a társulatunkban folyó tudományos munka színvonalának fokozását. Ezért szeretnénk a szakbizottságok munkáját a tudományos szakelőadások rendezését rendszeresebbé és tervszerűbbé tenni. Társulatunk 18 szakbizottsága közül legalább 11 kifejezetten tudományos jellegű. Szeretnénk, ha ezek évente legalább egy-egy előadó-ülést rendeznének. (Főleg az Őslénytani-, Őregészeti-, Karszthidrológiai-, Karsztmorfológiai-, Biológiai-, Ásványkőzettani-, Geofizikai-, Dokumentációs-, Szeleofotográfiai- és Szeleokartográfiai Szakbizottságokra gondolunk!) Így máris biztosítva lenne havonta legalább egy tudományos ülés rendezése.

A fenti előkiutazások gyakorlati megvalósítása érdekében felkérjük az MKBT valamennyi szakbizottságának vezetését (elnökét), hogy minél előbb közöljék az MKBT Titkárságával (Budapest, VI., Gorkij fasor 46-48.):

1.) Az 1961-ben végzett munkájukról szóló beszámolót (főleg a megtartott szakelőadások jegyzékét).

2.) Az 1962. évi munkatervüket (főleg az 1962-re tervezett előadások címét és a szakülések tervezett időpontját).

Egyéni tagjaink és a kutatócsoportok is jelentkezzenek, ha 1962-ben társulatunkban tudományos előadást akarnak tartani, hogy az ő előadásaikat is beoszthassuk valamelyik előadó-ülésünk tárgysorozatába!

Kérjük azok jelentkezését is, akik a Magyar Karszt- és Barlangkutató Bizottság vitáin vállalnának szereplést!

Dr. Leél-Össey Sándor
a földrajzud. kand., a MKBT titkára

0-0-0-0-0-0-0-0-0-0

Az Ifjúsági Bizottság március hó 24-én 20 órai kezdettel Farsangi bált tervez rendezni, melyre a tagtársakat és családtagjaikat ezúton is meghívjuk és szeretettel várjuk.

A részletekre vonatkozólag külön értesítést küldünk a kutatócsoportoknak, illetve bővebb felvilágosítással a szerdai hivatalos napokon szolgálunk.

0-0-0-0-0-0-0-0-0-0

Barlangtani muzeumi ügyelet:

március 4.	Műgyetemi Bgkcs.	április 1.	Vámórség Bgkcs.
március 11.	Vörös Meteor Bgkcs.	április 15.	Várostervez Bgkcs.
március 18.	Kinizsi Bgkcs.	április 22.	Petőfi Gimn. Bgkcs.
március 25.	Főv. Tanács T.E. Bgkcs.	április 29.	Budapesti Lokomotív Bgkcs.

Az Ifjúsági Bizottság a fenti ügyelet ellátását kéri a budapesti barlangkutató csoportoktól.

TÁRSULATUNK ÉLETE KÖZGYÜLÉSÜNKTŐL LAPZÁRTÁIG.

1962. január 21-én volt a közgyűlésünk.

- I.25-én a Társulat 4 titkára, Balázs Dénes, Dénes György dr., Leél-Óssy Sándor dr., Szilvássy Gyula, és az ügyvezető társelnök, Barátosi József megbeszélést tartottak előkészítve az ezévi munkatervet.
- I.29-én az említett 5 vezetőségi tag dr. Bogsch László egyetemi tanárnál, Társulatunk most megválasztottelnökénél mutatkozott be és javaslatot tett az évi munkatervre, a vezetőségi és választmányi ülés napirendjére.
- II.1-én Dr. Bogsch László elnök és Barátosi József ügyvezető társelnök bemutatkozó látogatást tettek Ilaracska Imre miniszterhelyettes elvtársnál, tanácsadó testületünk elnökénél. Ismertették Társulatunk helyzetét és segítséget kértek többek között: Tájékoztatónk kiadásához; Barlangkutató Intézet, vagy önálló barlangkutató osztály szervezéséhez a szomszédos szocialista államok példáját követendő; közvetelt, vagy közvetlen anyagi támogatást a rendelkezések nyújtotta lehetőségek szerint. Meghívták a Miniszterhelyettes elvtársat nyári kutatótáboraink valamelyikének meglátogatására.
- II.14-én vezetőségi ülést tartottunk. Megjelentek a vezetőség budapesti tagjai és Miskolcról Borbély Sándor társelnök, hiányzott a budapestiek közül Balázs Dénes titkár, aki most Olaszország barlangjait járja.
- A vezetőségi ülés napirend előtti bejelentés alapján hosszasan értékelte az ügyvezetést. Társulatunknak utóbbi három évi fejlődési irányát, majd különösebb határozat nélkül a napirend alapján elfogadta az évi munkatervet és az ügyvezető társelnök kérése és javaslata alapján vállalták a társelnökök Társulatunk egy-egy rész munkájának rendszeres támogatását és irányítását. (Megerősítjük, hogy az MKBB ezévi munkájára külön javaslatot nyújtott át Barátosi József ügyv. társelnök dr. Dudich Endre egyetemi tanárnak, az MKBB elnökének. A bizottság vezetősége nem változott, míg a Társulat a közgyűlésen új vezetőséget választott.)
- II.22-én Dr. Papp Ferenc egyetemi tanár és Barátosi József társelnökök megbeszélést folytattak a Vármuzeumban Gábori Miklós ősrégész-szel, akivel most Barlangtani Múzeum munk tartozik, a múzeum továbbfejlesztése ügyében. Erre az évre már lesz önálló státus teremőr részére, aki a Barlangtani Múzeum rendszeres nyitvatartását biztosítja. Május 1-ére reméljük megnyitjuk a múzeum alatti szintet is a nagyközönség részére. Társadalmi munkás segítséget kérünk.
- II.23-án tartottuk első bizottsági ülésünket. Dr. Papp Ferenc egy. tanár társelnökünk nagyszemű előadásban ismertette a Budai hegység karszitos viszonyait. Az őslénytani gyakorlati terem alig tudta befogadni a nagyszámu érdeklődőt. Megjelent az előadáson dr. Bogsch László elnökünk is.
- II.24-én lapzártá! Közben a szerdánkenti klubnapok ismét visszanyerték régi élénkségüket, a kutatócsoportok megkezdték nyári előkészületeiket. Szakbizottságainkat összefogó dr. Leél-Óssy Sándor titkárunk körlevélben fordult a bizottságok elnökeihez munkájuk elmélyítése és közkinccsé tétele érdekében.
- II.28-án választmányi ülés, tárgya a munkaterv, a nyári táborok, új alapszabály kidolgoztatása, kutatási segélyek és központi beszerzések költségkeret megállapítása, folyó ügyek.

Vezetőségi ülés határozatai: Révész Lajos tagtársunkat kérte fel a Műszaki Bizottság vezetésére. Az alapszabály-módosító bizottságban való közreműködésre kérte fel Aussenberg Ferenc, dr. Dénes György, dr. Jaskó Sándor, Nappel Ferenc, dr. Szathmáry Sándor, Szilvássy Gyula, dr. Vámosy György tagtársainkat. Venkovits István társelnök vezetésével.

1962 első félévének munkatervi naptára:

Ismétlődő rendezvényeink és munkaóráink: minden szerdán 18-20 óra között titkári óra a Bányai Dolgozók Szakszervezete székházában, a Lenin teremben. (Budapest, VI. Corckj-fasor 46-48.) Minden hó utolsó péntekjén szakbizottsági ülés az ELTE Őslénytani Intézet gyakorló termében 18 órakor. (Ep. V II. Múzeum krt.4.) Minden hó utolsó hétfőjén 21 órakor titkári közös megbeszélés. Minden hó 2. és 4. szerdáján klubnap a Lenin teremben, 18 órától.

- III. 21-én Vezetőségi ülés az Őslénytani tanszéken 17 ó 30 perckor.
III. 24-én Farsangi Pál a VITUKI helyiségében 20 órától kezdődően.
IV. 18-án Vezetőségi ülés, az Őslénytani Intézetben.
IV. hó végén - V. hó elején a Tanácsadó Testület egybehívása.
V. 23-án Választmányi ülés a Lenin teremben.
VI.13-án Vezetőségi ülés. (Barlangnap idejét még nem tudni.)
VII. és VIII. hónapban a rendszeres ülések szünetelnek!